

Беседа Патријарха српског Порфирија у Саборном храму у Сарајеву, 17. октобар 2021. године

Треба читати Јеванђеље и учинити га својим животом. Заповести Божје су благе. Заповести Божје кад их творимо чине нас снажнима, одважнима, неустрашивима! Када живимо Јеванђељем Христовим онда идемо путем сигурности, пре свега наше унутрашње духовне, а ако хоћете, и психолошке сигурности.

У име Оца, Сина и Светога Духа. Благодаћу Божјом окупили смо се данас у овом предивном светом храму посвећеном Пресветој Богородици да одслужимо свету Литургију као тајну Царства Небеског, као тајну присуства Божјег међу нама, као тајну спасења и тајну вере и заједнице Цркве. Окупили смо се и поводом тридесет година од почетка архијерејске службе вашег духовног оца и пастира, Митрополита дабробосанског господина Хризостома. Његова служба управо значи служење спасењу народа Божјег овде, у овом дивном граду и храму где су столовали бројни православни митрополити од Николаја Мандића, митрополита овога града и овога простора, а који је био рођени ујак Николе Тесле и који је не само упућивао молитве за њега него му истински помагао у његовом школовању и духовно и материјално, преко Светог Петра Дабробосанског, митрополита светитеља Божјег, затим недавно митрополита Николаја Мрђе и ево данас митрополита Хризостома.

Данас смо чули свето Јеванђеље о жени Хананејки, која тражи помоћ од Христа. Зове се Хананејка јер потиче из Ханана, из тирских и сидонских

крајева који су били северно од Палестине и у којима су живели многобошци, васпитани и одрасли на грчкој философији и грчкој култури. И ова данашња прича је слојевита: видимо жену која тражи помоћ од Христа, а он јој одговара да није послан онима који не припадају изабраном народу. Међутим, она је упорна и вели: Тачно је да ја не припадам изабраном народу и може бити да ме они који припадају изабраном народу сматрају недостојном да се зовем човеком и као некога који је подобан животињама, али и животиње су, каже Хананејка, творевина Божја и оне су достојне макар да се хране мрвицама са трпезе оних који су изабрани. И тада Господ, реторички да се изразимо, бива поражен и исцељује њену кћер вером ове жене.

Ова прича, браћо и сестре, најпре у првом свом слоју, устима самога Господа казује да су све крајности нешто што одудара од аутентичног Јеванђеља и позива људима да живе по вери. Самозатвореност, неспремност да се изађе из својих оквира, затвореност за комуникацију, спречавање да неко ступи и уђе у наше просторе је нешто што је страно Јеванђељу, али и, са друге стране, из ове приче се види да је важно држати се принципа, односно да је важно држати се Господа и имати вере у њега, јер свака врста уопштеног успостављања комуникација и стварања некаквог општења на темељима романтичарских и идеалистичких погледа на свет, где се све релативизује, напосто опет није нешто на шта Господ позива. То није у Јеванђељу и по Јеванђељу, потребан је чврст камен темељац, потребно је држати се онога што је чињеница, онога што је истина. За нас хришћане то је Господ и то је реч Његова. Дакле, жена Хананејка није из изабраног народа, а чланови изабраног народа су сматрали да Месија треба да дође само њима. Сматрали су да само они треба да буду спасени како и у духовном смислу те речи, али и у спољашњем. Сматрали су чак да сви остали народи, по Божјој вољи, њима треба да буду покорни. Таквог су месију очекивали и зато сви они који нису припадали изабраном народу, ни по свом биолошком статусу, а ни по духовном, сматрани су од стране изабраног народа и најпре од њихове елите да су већ по себи непријатељи и да не само да треба избегавати сваку комуникацију са њима, него чак није било препоручљиво улазити у њихове крајеве, а камоли поделити ишта што се зове добром са таквим људима. Ево, сам Господ Христос долази у крајеве тирске и сидонске, у места где живе они који не припадају изабраном народу, они који се требају сматрати непријатељима и ту приступа једна жена, скромно, отворене душе, са огромним поверењем које је равно спознаји да је спасење у Христу. Она му прилази и тражи да Господ исцели њену кћер. А Господ различито у односу на све друго што говори у Јеванђељу, наступа крајње оштро, искључиво и вели: Нисам дошао вама који нисте изабрани и не приличи да се оно што

припада изабранима са њихове трпезе баца псима. То је груба оштра реч коју Господ упућује овој жени која му приступа скромно и са поверењем. Наравно, Христос има своју педагогију, има начин на који открива истину, поступно, постепено. У овом случају Он говорећи овако грубе речи само хоће да укаже како изгледа формалистички приступ живоме Богу, како изгледа спољашњи приступ Богу и било којој вредности. Он говори језиком управо оних који су сматрали да Бог припада само њима и да су они малтене власници Божји и да они да прописују Богу како Он треба да поступа и односи се према творевини и сваком човеку који је створен као слика и прилика Његова. Господ у овом тренутку говори грубо хотећи да укаже на грубост, на неосетљивост оних који су формалисти и који мисле да је довољно само припадати изабраном народу. И ми често, браћо и сестре, мислимо да је довољно то што смо крштени, да је довољно то што смо Срби и да ће онда Господ препознати себе у нама и да ће без истинске, живе делатне вере увести нас у Царство своје. Неопходно је да будемо крштени у име Оца и Сина и Светога Духа. Неопходно је да препознамо живог Бога као спаситеља, али ми Њему треба да се уподобимо. Ми требамо да се саображавамо Његовом Јеванђељу, Његовој Речи, Његовој Истини, а не Њега себи и читав свет око нас нашим параметрима и критеријума. Своје параметре и критеријуме треба да преобразимо у Христу, да узрастемо са њима у Њему, да растемо у меру раста висине Христове како каже апостол Павле, како бисмо могли примити Њега и њиме упознавати себе и општити са ближњима. Дакле, Господ овим речима критикује оне који су формалисти и, у исто време, у овом Јеванђељу показује шта је неопходно за нас. Када је Господ, рекао грубу реч, жена Хананејка показује још дубље смирење и вели: Можда не познајем у потпуности истину, можда не знам до краја Јеванђеље Божје, можда нисам у потпуности део тела Његовог и Цркве Његове, али и ја чезнем за спасењем стојећи споља, чезнем за истином и правдом и имам поверења у Бога да ће он наћи пут да дотакне моје срце; да упознам у пуноћи истину и будем спасена. Господ у њеној упорности, у њеном неодустајању од потребе за љубављу, за истином и лепотом препознаје оно што је неопходно да јој се Он пројави. Препознаје поверење, препознаје њену веру и онда чини чуда говорећи: Нека буде како ти хоћеш. Нека буде по вери твојој!

Ево, браћо и сестре, одговора на многе недоумице и питања које имамо. Зашто ми се нешто дешава у животу? Зашто имам утисак да ме је Бог оставио? Зашто нисам бољи? Зашто ме људи не воле? Зашто уопште имам крст као темељ свог живота на који немам одговор и тежак ми је? Одговор на ово питање, браћо и сестре, јесте вера као предуслов свих других одговора на сва друга питања, вера као поверење у љубав Божју. Он боље од нас зна

који су путеви нашег спасења, нашег сазревања, путеви који нас воде откривању истине, правде и смисла нашег постојања. Све уосталом, браћо и сестре, почива на вери и на поверењу. Да ли смо ишта сазнали, да ли смо једно знање усвојили ако нисмо имали вере и поверења? Од најмањих ногу у школи када учимо слова, зашто би слово А било А, само зато што то каже учитељица. Не, за мене је А постало истина, чињеница, јер сам имао поверења у то што ми је рекла учитељица. И све друго, сви односи заједница, љубави између мужа и жене, између свих чланова породице и у концентричним круговима шири се око нас онда када имамо вере и поверења. Али та наша вера мора да буде крстолика. Није довољно да имамо вере и поверења у људе, безброј пута смо били тако изневерени и остали скамењени од онога што се десило у нашем сусрету са другим, били често губитници, повређивани, али и сами повређивали другог. Ако је наша вера крстолика тј. ако пре свега наш живот почива на вери у Бога, на вери у Христа, онда ће наша вера и поверење и све наше активности, свако дело, па и реч бити прожети том вером. Тако ћемо у крстоликој вери пронаћи смисао у сваком тренутку свог постојања, у сваком сусрету са сваким човеком, сваки педаљ ове земље биће нам по једно ново и мало откривење истине Божје.

Вера није, браћо и сестре, само пуко интелектуално, рационално уверење да постоји некаква скривена велика моћна сила. Вера је баш оно што је показала Хананејка у односу на Господа, поверење у Бога и препуштање себе Његовој вољи и Његовом суду. Таква вера међутим мора бити делатна, јер вера без дела је мртва. А како делатна? Једноставно, браћо и сестре. Треба читати Јеванђеље и учинити га својим животом. Заповести Божје су благе. Заповести Божје кад их творимо чине нас снажнима, одважнима, неустрашивима! Када живимо Јеванђељем Христовим онда идемо путем сигурности, пре свега наше унутрашње духовне, а ако хоћете, и психолошке сигурности. Не постоји то што нас може помутити. Зато, ево, данас окупљени овде, браћо и сестре, да знамо да је систем вредности који црпимо из Јеванђеља Христовог често у неспоразуму са системом вредности који је смишљен по духу и сили мудрости овога света. Не смемо никада себи дозволити да тај систем вредности Јеванђеља саображавамо систему вредности овога света, него смо позвани да преображавамо систем вредности овог света и претварамо у Јеванђеље Христово, чинећи заправо све око нас увек новим, увек савременим.

За нас не постоји дилема да ли се Црква модернизује. У начину свога постојања Црква је увек савремена, користи све механизме и методе и технике од овога света. Црква је, штавише, често покретач развоја, али оно што нас једино чини увек новима и обнавља јесте вера у Христа, јесте живи

Бог. Без Христа, без вере у Њега, без Његовог система вредности сваки дан смо све старији и ближи пропасти смрти, потпуној дезинтеграцији. Са Христом, сваки нови дан је новина и постајемо све млађи у Христу Господу.

Нека би Он молитвама Пресвете Богородице, данас када смо овде окупљени, дао сваком од нас живу и чврсту веру у Њега и да без Његовог промисла ништа неће бити, али да понекад, као што је у овој причи Хананејка изменила чврсти став Христов, могли бисмо рећи и Његов промисао у датом тренутку, да и ми чврстом вером коју молимо од Господа да нам је да и својим животом можемо мењати свет у себи и свет око себе. Честитамо још једампут тридесет година службе архијерејске и педесет година монашке службе нашем и вашем Митрополиту и духовном оцу. Нека му Господ да дуг и здрав и плодан пастирски рад да на челу ове помесне Цркве заједно са вама води чврсто ка Царству Небеском које је већ овде и сада у овој светој Литургији присутно међу нама и које није ништа друго слављење Једнога у Тројици Бога Оца и Сина и Светога Духа сада и увек у векове векова. Амин!

spc.rs